

РЕШЕНИЕ
«18» декабрь 2020 ел

КАРАР
№ 12

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәт турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә, шулай ук Россия Федерациясе Генераль прокурорының «Прокуратура органнарының хокук чыгару эшчәнлегенә һәм дәүләт хакимиятенә закон чыгару (вәкилләккә) һәм башкарма органнары һәм жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлекне яхшырту турында» боерыгы белән Балтач районы прокуратурасының хокукый инициативасын өйрәнәп, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы «Пыжмара авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә Уставы нигезендә Пыжмара авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәт турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегенә 2013 елның 14 ноябрье 82 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр б/н. 24.03.2014 №107, 23.06.2017 №51, 30.09.2019 №113) үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» интернет-ресурсында бастырырга һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) һәм жирлекнең махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Пыжмара авыл жирлеге башлыгы

Р.Х.Зәляев

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛТАЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ПЫЖМАРА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмәнең жайга салу предметы

1. Әлеге Нигезләмә Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәтне оештыру өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне жайга сала, шулай ук федераль, республика законнары нигезендә муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәт үтү шартларын һәм Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый хәлен (статусын) билгели.

2. Әлеге Нигезләмә белән жирле үзидарә депутатларының, сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарә сайланулы вазыйфай затларының, авыл жирлегендә даими нигездә эшләүче һәм юридик затлар булучы сайлау комиссияләренең (алга таба – муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре) хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзаларының статусын билгеләми, чөнки күрсәтелгән затлар (алга таба – муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар) муниципаль хезмәткәрләр булып тормый.

2 статья. Муниципаль хезмәт

Муниципаль хезмәт – гражданның хезмәт шартнамәсе (контракты) төзү юлы белән биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә башкарылучы профессиональ эшчәнлек.

2. Муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен эшкә яллаучы булып тора, аның исеменнән эшкә яллаучы вәкаләтләрнен эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) гамәлгә ашыра.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) авыл жирлеге башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесе булырга мөмкин.

3 статья. Муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләре

1. Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләрен түбәндәгеләр тәшкил итә: Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон) һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, Татарстан Республикасының башка норматив-хокукый актлары, Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлеге Уставы, халык жыеннарында кабул ителгән карарлар, башка муниципаль хокукый актлар һәм әлеге Нигезләмә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләре белән хезмәткә кагылышлы законнарның гамәлдә булуы кагыла.

4 статья. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора:

- 1) кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;
- 2) Россия Федерациясе дәүләт телен белүче гражданның муниципаль хезмәткә бертигез дәрәжәдә алынулары һәм, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфай хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләрендә торугы-тормавына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең профессиональ һәм

эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә бәйсез рәвештә муниципаль хезмәт үзүнең бертигез шартлары;

- 3) муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри остальгы һәм компетентлыгы;
- 4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы;
- 5) муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлегенә турындагы мәгълүматтан файдалана алу;
- 6) ижтимагый берләшмәләр һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлек;
- 7) муниципаль хезмәткә карата төп таләпләрнең бердәйлегенә, шулай ук муниципаль хезмәт үзүдә тарихи һәм бүтән жирле традицияләренә исәпкә алу;
- 8) муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый һәм социаль якланышы;
- 9) муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфаларын бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыгы;
- 10) муниципаль хезмәтнең партиягә карамавы.

2 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

5 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы - Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегенә Уставы нигезендә төзелә торган жирле үзидарә органында жирле үзидарә органы, муниципаль район сайлау комиссиясе яисә муниципаль вазыйфаны биләүче зат вәкаләтләренә үтәләшен тәэмин итү буенча билгеләнгән бурычларны гамәлгә ашыру буенча төзелә торган вазыйфа.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Жирле үзидарә органының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

6 статья. Балтач муниципаль районының Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры

1. Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры жирле үзидарә органнары, тарихи һәм башка жирле традицияләренә исәпкә алып билгеләнә торган вазыйфаларның төркемнәре һәм функциональ билгеләре буенча муниципаль хезмәт вазыйфалары атамалары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне турыдан-туры тәэмин итү өчен гамәлгә куела торган муниципаль хезмәт вазыйфалары каралырга мөмкин. Муниципаль хезмәтнең мондый вазыйфалары муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан күрсәтелгән затның вәкаләтләре чорына хезмәт шартнамәсә төзү юлы белән биләнә.

7 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын классификацияләү

1. Муниципаль хезмәт вазыйфалары түбәндәге төркемнәргә бүленә:

- 1) муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары;
- 2) муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары;
- 3) муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфалары;
- 4) муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфалары ;
- 5) муниципаль хезмәтнең кече вазыйфалары.

2. Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте дигәндә, муниципаль хезмәтнең һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенә тиешле вазыйфаларына куела торган квалификация таләпләренә бәйле рәвештә шушы вазыйфаларның туры килүе аңлашыла.

8 статья. Муниципаль хезмәткәрләренә класс чиннары

1. Класс чиннары муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләренә һөнәри эзерлек дәрәжәсенә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә түбәндәге класс чиннары бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчесе;

муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт референты;

муниципаль хезмәтнең кече вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретаре.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә керту Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегендә хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

9 статья. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннарын бирү һәм муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә һәм муниципаль хезмәттән жибәргәндә класс чиннарын саклап калу тәртібе

1. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары, моннан алдагы класс чинында булуның билгеләнгән дәвамлылыгын исәпкә алып, муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә эзлекле рәвештә бирелә.

2. Класс чины башлангыч яисә чираттагы булырга мөмкин.

3. Билгеле бер төркемдәге муниципаль хезмәт вазыйфасына беренче мәртәбә билгеләнеп куела торган муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче класслы класс чины бирелә.

3.1. Федераль дәүләт граждан хезмәте класс чинына, дипломатик ранга, хәрби яисә махсус дәрәжәгә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәтенә класс чинына, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядына ия булган граждан муниципаль хезмәткә урнашканда, аңа беренче класс чины муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә ул били торган вазыйфа нигезендә бирелә.

3.2. Муниципаль хезмәткәргә әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә класс чины бирү максатларында муниципаль хезмәтнең моңа кадәр билгеләнгән квалификация разрядлары һәм класс чиннары нисбәте, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте класс чиннары һәм федераль дәүләт граждан хезмәте, Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннары нисбәте, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиннары, дипломатик ранглар, хәрби һәм махсус дәрәжәләр нисбәте кулланыла.

3.3. Әгәр, әлеге статьяның 3.2 өлешендә каралган вазыйфаларның, класс чиннарының һәм квалификация разрядларының нисбәтен исәпкә алып, әлеге статьяның 3.1 өлеше нигезендә бирелә торган муниципаль хезмәтнең класс чины муниципаль хезмәткәрнең моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә махсус дәрәжәсенән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядыннан түбәнрәк булса, муниципаль хезмәткәргә аның моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә махсус дәрәжәсенән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, муниципаль хезмәтнең

квалификация разрядынан түбэнрэк булмаган, эмма ул били торган муниципаль хезмэт вазыйфасы карый торган муниципаль хезмэт вазыйфалары төркеме чикләрендә нче класслы класс чинынан югарырак булмаган класс чины бирелә.

3.4. Муниципаль хезмәткәргә алга таба чираттагы класс чины бирелгәндә федераль дәүләт граждан хезмәтенә тиешле класс чинында, дипломатик рангта, хәрби яисә махсус дәрәжәдә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чинында, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядында булу дәвамлылыгы исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәргә 1 нче класс чины сынауны уңышлы тәмамлаганнан соң бирелә, ә сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куйганнан соң өч ай узгач кына бирелә.

5. 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмэт секретареның һәм референтының класс чиннарында булуларының минималь сроклары – бер ел, 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмэт киңәшчесенә һәм муниципаль киңәшченә – ике ел, 2 нче һәм 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшченә бер ел тәшкил итә.

1 нче класслы муниципаль хезмэт секретареның, референтының, киңәшчесенә, муниципаль киңәшченә һәм гамәли муниципаль киңәшченә класс чиннарында булу сроклары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрнең класс чиннарын күтәрү аларны тиешле төркем муниципаль хезмәтнең югарырак вазыйфаларына күчәргәндә яисә бүләкләү тәртибендә мөмкин.

6. Бирелгән класс чинында булу вакыты ул бирелгән көннән исәпләнә.

6.1. Класс чины бирелү турында карар кабул ителгән көн класс чины бирелгән көн дип санала. Класс чины квалификация имтиханы нәтижәләре буенча бирелгән очракта, муниципаль хезмәткәр квалификация имтиханы биргән көн класс чины бирелгән көн дип санала.

7. Муниципаль хезмәткәргә чираттагы класс чины моннан алдагы класс чинында муниципаль хезмэт узу өчен билгеләнгән срок тәмамлангач, муниципаль хезмәткәр үз хезмэт вазыйфаларын тиешенчә үтәгәндә һәм ул муниципаль хезмәткәргә бирелә торган класс чинына тигез яисә югарырак класс чины каралган муниципаль хезмэт вазыйфасын биләгәндә бирелә.

Чираттагы класс чины дисциплинар жәза алган муниципаль хезмәткәрләргә, шулай ук үзләренә карата хезмэт тикшерүе уздырыла торган яисә жинаять эше кузгатылган муниципаль хезмәткәрләргә бирелми.

8. Муниципаль хезмәттәге аерым казанышлары өчен кызыксындыру чарасы буларак муниципаль хезмәткәргә класс чины түбәндәгечә биреләргә мөмкин:

1) тиешле класс чинында муниципаль хезмэт узу өчен әлегә статьяның 5 өлешендә билгеләнгән срок тәмамланганчы, эмма элек бирелгән класс чинынан алты айдан да элекрәк булмаган вакытта, – муниципаль хезмэт вазыйфаларының бу төркемгә туры килә торган чираттагы класс чинынан югарырак булмаган дәрәжәдә;

2) муниципаль хезмэт вазыйфаларының биләнә торган вазыйфасына карый торган төркем чикләрендә класс чиннары бирелү эзлеклелеген сакламыйча бер дәрәжәгә югарырак – 3 нче класслы класс чины булган муниципаль хезмәткәргә – 1 нче класслы чин, эмма ул тиешле класс чинының 3 нче классында муниципаль хезмэт узу өчен әлегә статьяның 5 өлешендә билгеләнгән сроктан да элекрәк була алмый.

9. Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмэт вазыйфаларының югарырак төркемә керә торган муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куйганда, әгәр әлегә статьяның 5 өлешендә билгеләнгән моннан алдагы класс чинында булу вакыты узган булса, чираттагы класс чины биреләргә мөмкин.

Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмэт вазыйфаларының югарырак төркемә керә торган муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куйганда, күрсәтелгән хезмәткәргә әлегә Нигезләмәнең 71 статьясы нигезендә муниципаль хезмэт вазыйфаларының бу төркемә өчен башлангыч булган класс чины, әгәр бу класс чины муниципаль хезмәткәр ия булган класс чинынан югарырак булса, бирелә. Мондый

очракта класс чины эзлеклелекне үтәмичә һәм моннан алдагы класс чинында булу вакытын исәпкә алмыйча бирелә.

10. Аерым бер вәкаләтләр вакытына муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, югары төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларына керә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләрдән тыш, класс чиннары квалификация имтиханы нәтижәләре буенча бирелә. Квалификация имтиханы дәүләт граждан хезмәткәрләренә квалификация имтиханы тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

11. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары жирле үзидарәнең муниципаль берәмлек уставы яисә башка муниципаль хокукый акт белән вәкаләт бирелгән органы һәм (яисә) вазыйфай заты тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры житәкчесе күрсәтмәсе буенча бирелә.

12. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындагы күрсәтмәләренә кергү тәртибе һәм аңа кушып бирелә торган документлар исемлеге муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

13. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турында карар, әлеге статьяның 7 өлешендәге икенче абзацында күрсәтелгән очраклардан тыш, бер айдан да соңга калмыйча түбәндәгечә кабул ителергә тиеш:

1) квалификация имтиханы үткәрелгән көннән;

2) класс чины квалификация имтиханыннан башка бирелгәндә – барлык кирәкле документлар белән бергә, класс чины бирелү турында күрсәтмә класс чиннары бирергә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка кертелгән көннән.

14. Муниципаль хезмәткәрләренә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә, шулай ук муниципаль хезмәтгән жибәрелгәндә муниципаль хезмәткәргә моңа кадәр бирелгән класс чины сакланып кала. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аңа моңа кадәр бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

15. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшнамәсенә һәм хезмәт кенәгәсенә кертелә.

10 статья. Муниципаль хезмәтнең класс чинын саклап калу яисә аннан мәхрүм итү

1. Муниципаль хезмәткәр били торган муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат ителгәндә һәм муниципаль хезмәтгән жибәрелгәндә (шул исәптән пенсиягә чыкканда), шулай ук яңадан муниципаль хезмәткә урнашканда элек бирелгән класс чины сакланып кала.

2. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аның элек бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

3. Бирелгән класс чиныннан мәхрүм итү федераль законнар нигезендә суд карары белән башкарылырга мөмкин.

11 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре

1. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына, вазыйфай бурычларны үтәү өчен кирәкле һөнәри белемнәргә һәм күнекмәләргә карата куела.

2. Квалификация таләпләре әлеге статьяның 3 өлешендә билгеләнгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен үрнәк квалификация таләпләре нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен түбәндәге үрнәк квалификация таләпләре билгеләнә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә: эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган югары һөнәри белем булу - вазыйфаларның югары, баш һәм әйдәп баручы төркемнәре өчен;

эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган урта һөнәри белем булу - вазыйфаларның өлкән һәм кече төркемнәре өчен;

2) муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнең баш һәм әйдәп баручы вазыйфаларында кимендә ике ел стажы яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча кимендә дүрт ел эш стажы булу;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы һәм өлкән вазыйфаларында кимендә бер ел муниципаль хезмәт стажы яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча кимендә ике ел эш стажы булу;

Әйдәп баручы, өлкән һәм кече төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек буенча эш стажына карата квалификация таләпләре билгеләнми.

Муниципаль хезмәт стажын билгеләгәндә шулай ук тиешле вазыйфаи төркемнәрнең дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында һәм аларга тиңләштерелгән хәрби һәм хокук саклау хезмәте вазыйфаларында эш стажы исәпкә алына.

Әлеге өлештә идарә итү эшчәнлегенә дигәндә оешма, дәүләт органы, муниципаль орган житәкчесе, житәкче урынбасары вазыйфаларында, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчеләре вазыйфаларында эшләү аңлашыла. Контракт буенча билгеләнә торган жирле администрация башлыгы вазыйфасына кандидатларга карата өстәмә таләпләр шулай ук муниципаль берәмлек уставында да билгеләнергә мөмкин.

4. Муниципаль район (шәһәр округы) жирле администрациясенә контракт буенча билгеләнәп куела торган башлыгы вазыйфасына кандидатларга өстәмә таләп итеп кимендә биш ел идарә итү эшчәнлегенә тәҗрибәсе булу билгеләнә.

3 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХОКУКЫЙ ХӘЛЕ (СТАТУСЫ)

12 Статья. Муниципаль хезмәткәр

1. Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата тулаем хезмәт хакы алып, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәт вазыйфасы бурычларын башкаручы граждан муниципаль хезмәткәр була.

2. Жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә техник яктан тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфасын биләми һәм муниципаль хезмәткәр булмый.

13 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы буенча хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфаи бурычларын үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча үсү шартлары белән танышырга;

2) вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар белән тәмин ителергә;

3) хезмәт өчен түләүгә һәм хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракты) нигезендә башка түләүләргә;

4) эш (хезмәт) вакытының нормаль дөвамлылыгын билгеләүне, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләүле отпусklar бирүне тәмин итә торган ялга;

5) вазыйфаи бурычларын үтәү өчен кирәкле мәгълүматны һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алырга, шулай ук жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертергә;

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашырга;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә жирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә

һөнәри белем алырга;

8) үзенә шәхси белешмәләренә яклануына;

9) үзенә шәхси эшнамәсендәге барлык материаллар, һөнәри эшчәнлегә турындагы бәйләүләр һәм башка документлар белән аларны шәхси эшнамәсенә керткәнче танышырга, шулай ук шәхси эшнамәсенә үзенә язма аңлатмаларын кушып бирергә;

10) һөнәр берлекләре булдыру хокукын да кертәп, үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен берләшергә;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен каратуына, муниципаль хезмәттәге үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, аларның бозылуы турында судка шикәят белдерүне дә кертәп, яклатуына;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия тәминатына.

2. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) алдан язмача хәбәр итеп, түләүле бүтән эш башкарырга хокуклы, әгәр дә бу мәнфәгатьләр конфликттын китереп чыгармаса һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында башкасы каралмаган булса.

Мәнфәгатьләр конфликтты дигәндә муниципаль хезмәткәрнең шәхси кызыксынуы аның вазыйфай бурычларын объектив үтәвенә йогынты ясый яисә йогынты ясый ала торган һәм шул ук вакытта муниципаль хезмәткәрнең шәхси кызыксынуы һәм гражданның, оешмаларның, жәмгыятьнең, Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының, муниципаль районның законлы мәнфәгатьләре арасында каршылык килеп чыгарга яисә килеп чыгарга мөмкин булган, гражданның, оешмалар, жәмгыять, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, муниципаль районның әлегә законлы мәнфәгатьләренә зыян китерергә сәләтле вәзгыять аңлашыла.

Муниципаль хезмәткәрнең шәхси кызыксынуы дигәндә вазыйфай бурычларын үтәгәндә муниципаль хезмәткәрләргә акчалата яисә табигый рәвештә керемнәренә, матди файда рәвешендә турыдан-туры муниципаль хезмәткәр, аның гаиләсә әгъзалары яисә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясындагы 1 өлешенә 5 пункттында күрсәтелгән затлар өчен, «Муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясындагы 1 өлешенә 5 пункттында, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында күрсәтелгән затлар, шулай ук муниципаль хезмәткәр белән финанс яисә башка йөкләмәләр белән бәйләнгән гражданның яисә оешмалар өчен керемнәр алу мөмкинлегә аңлашыла.

14 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп бурычлары:

1. Муниципаль түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль район уставын һәм бүтән муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның башкарылуын тәмин итәргә;

2) вазыйфай инструкция нигезендә вазыйфай бурычларын үтәргә;

3) вазыйфай бурычларны үтәгәндә, гражданның һәм оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында эчке хезмәт тәртибенә билгеләнгән кагыйдәләрен, вазыйфай инструкцияне, хезмәттәге мәгълүмат белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) вазыйфай бурычларын тиешенчә үтәү өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен сакларга;

6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләренә, шулай ук вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләренә, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә, намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләренә фаш итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән вазыйфай бурычларын үтәү өчен үзенә тапшырылган мөлкәтне сакларга;

8) үзе һәм гайлә эгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләренә, шулай ук салым салу объектлары булып торучы ул алган керемнәр һәм аның милек хокукындагы мөлкәте турында, мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләренә (алга таба - керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр); билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу турында Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан көнне яисә чит ил гражданлыгын алу хакында чит ил гражданлыгын алган көнне яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә;

10) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән чикләүләренә үтәргә, бурычларны башкарырга, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерерлек шәхси кызыксынуы турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә хокукка яраксыз рәвештә бирелгән йөкләмәне үтәргә хокуксыз. Муниципаль хезмәткәр фикере буенча тиешле житәкчедән хокукка яраксыз йөкләмә алынганда, муниципаль хезмәткәр, әлеге йөкләмәнең хокукка яраксызлыгын нигезләп, аны үтәгәндә бозылырга мөмкин булган федераль законнарның һәм Россия Федерациясенен бүтән норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, муниципаль хокукый актларның нигезләмәләрен күрсәтеп, үзенә йөкләмә биргән житәкчегә язмача нигезләү тапшырырга тиеш. Житәкче әлеге йөкләмәне язмача раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокукка яраксыз йөкләмә үтәлгән очракта, муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

Муниципаль хезмәткәрнең коммерциягә карамаган оешма белән (сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органында, сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләре съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм рәвештә алынган яллаучы вәкиленең рөхсәте белән гамәлгә ашырыла.

15 статья. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт турында һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыру

1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүгә дөгъвачы гражданнар, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә, вакытта һәм рәвештә тапшырыла.

1.1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль вазыйфаны биләүче муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләренә тапшыру тәртибе һәм рәвеше буенча үзенең чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары хакында белешмәләр тапшырырга тиеш.

1.2. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының башка норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралган тәртиптә башкарыла.

2. Әлеге статья нигезендә муниципаль хезмәткәр тарафыннан тапшырыла торган керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр алар дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләргә федераль законнар белән кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр булып тора.

3. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрдән муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының түләү сәләтен билгеләү яисә ачыклау өчен, шулай ук турыдан-туры яисә башка рәвештә дини яисә бүтән ижтимагый берләшмәләренә, башка оешмаларның, физик затларның фондларына иганәләр (кертемнәр) жьпо өчен файдалану рөхсәт ителми.

4. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләргә фаш итүдә яисә әлеге белешмәләргә Россия Федерациясе законнарында каралмаган максатларда файдалануда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка тартылалар.

5. Муниципаль хезмәткәрнең үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакында белешмәләргә тапшыру мәжбүри булып та, аларны тапшырмау яисә белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән жибәргә китерерлек хокук бозу булып санала.

4 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘ УРНАШУ, АНЫ ҮТҮ ҺӘМ ТУКТАТУ ТӘРТИБЕ

16 Статья. Муниципаль хезмәткә урнашу

1. Муниципаль хезмәткә 18 яшькә житкән, Россия Федерациясе дәүләт телен белгән һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында күрсәтелгән хәлләр булмаганда, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен закон, муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләр сыйфатындагы хәлләр булмаганда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килүче гражданнар урнашырга хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткә урнашканда, шулай ук аны үткәндә, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфай дәрәжәсенә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, нинди ижтимагый берләшмәдән булуына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә карап, теләсә нинди турыдан-туры яисә бүтән рәвешле чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

3. Граждан муниципаль хезмәткә урнашканда түбәндәгеләрне тапшыра:

1) муниципаль хезмәткә урнашу һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенече булган гаризасын;

2) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләгән рәвеш буенча үз кулы белән тутырылган һәм имзасы салынган анкетасын;

- 3) паспорттын;
- 4) хезмэт кенәгәсен һәм (яисә) хезмэт эшчәнлеге турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләрне, хезмэт шартнамәсе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очрактан тыш;
- 5) белеме турындагы документын;
- 6) индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслый торган документын, шул исәптән электрон документ рәвешендә;
- 7) физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турындагы таныклыгын;
- 8) хәрби исәпкә кую документларын – запастагы гражданныр һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;
- 9) муниципаль хезмәткә урнашуга комачауларлык авыруы булмавы турында медицина оешмасы бәяләмәсен;
- 10) муниципаль хезмәткә урнашу елы алдындагы бер ел эчендә керемнәре турындагы, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакындагы белешмәләрен;
- 11) федераль законнарда, республика законнарында, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Президенты указларында һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Хөкүмәте карарларында каралган башка документларны.

4. Гражданны тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда Закон нигезендә тапшырылган белешмәләр федераль, республика законнарында билгеләнгән тәртиптә тикшерелергә мөмкин. Аерым муниципаль берәмлекләрдә граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда тапшырыла торган белешмәләрне тикшерүгә карата федераль законнар белән өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә каралган тикшерү барышында гражданның муниципаль хезмәткә урнашуына комачауларлык хәлләр билгеләнгән очракта күрсәтелгән гражданны муниципаль хезмәткә урнашуы кире кагу сәбәпләре турында язмача хәбәр ителә.

6. Гражданны муниципаль хезмәткә алу хезмәт законнары нигезендә хезмэт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләү нәтижәсендә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» Федераль законда, муниципаль хезмэт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7. Гражданның муниципаль хезмәткә урнашуы муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп кую турында эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) акты белән рәсмиләштерелә.

8. Муниципаль хезмәткә урнашканда хезмэт шартнамәсе яклары эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) һәм муниципаль хезмәткәр була.

9. Муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куелганнан соң муниципаль хезмәткәргә хезмэт таныклыгы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнең хезмэт таныклыгын бирү тәртибе һәм аның рәвеше Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегә башлыгы тарафыннан раслана.

17 статья. Муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә конкурс

1. Жирлектә муниципаль хезмэт вазыйфасын биләгәндә хезмэт шартнамәсе төзегәнче конкурс үткәрелергә мөмкин, конкурс барышында муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә дэгъвачыларның һөнәри дәрәжәсен, аларның муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килү-килмәвен бәяләү башкарыла.

2. Муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә конкурс үткөрү тәртибе Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегә Советы кабул итә торган муниципаль хокукый акт белән билгеләнә. Конкурс үткөрү тәртибе аның шартларын, аны үткөрү датасы, вакыты һәм урыны турындагы белешмәләрне, шулай ук хезмэт шартнамәсе проектын конкурс үткәреләчәк көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгаруны күз алдында тотарга тиеш. Жирлектә конкурс комиссиясе эгъзаларының гомуми саны һәм аны төзү тәртибе Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлегә Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) хезмэт шартнамәсе төзи һәм муниципаль хезмэт

вазыйфасын билэүгә конкурс нәтижэләре буенча конкурс комиссиясе сайлап алган кандидатларның берсен муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куя.

18 статья. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү

1. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасына аның туры килү-килмәвен ачыклау максатларында уздырыла. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү өч елга бер мәртәбә уздырыла.

2. Түбәндәге муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү үткәрелмәскә тиеш:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын бер елдан да кимрәк биләүчеләрне;

2) 60 яшькә житкәннәрне;

3) йөкле хатыннары;

4) йөклелек һәм бала тудыру буенча отпускта яисә өч яшенә житмәгән баласын карау буенча отпускта булганнары. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү алар отпусктан чыкканнан соң кимендә бер ел узгач кына мөмкин була;

5) муниципаль хезмәт вазыйфасын вакытлы хезмәт шартнамәсе (контракт) нигезендә биләүчеләрне.

3. Аттестация комиссиясе муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү нәтижэләре буенча муниципаль хезмәткәрнең үзе били торган муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүе яисә туры килмәве хакында карар чыгара. Аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында, шул исәптән аларны югарырак вазыйфага билгеләү турында тәкъдимнәр бирергә, ә кирәк чакта аттестацияләнүче муниципаль хезмәткәрләрнең эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин. Аттестация нәтижэләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрләргә тавыш бирү йомгаклары ясалганнан соң ук хәбәр ителә. Аттестацияләү материаллары эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

4. Аттестацияләү нәтижэләре буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында яисә аттестацияләү көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта муниципаль хезмәткәрне аның ризалыгы белән түбәнрәк вазыйфага билгеләү турында карар кабул итә. Аттестацияләү нәтижэләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем алуга жибәру турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин.

5. Муниципаль хезмәткәр түбәнрәк вазыйфага билгеләүгә риза булмаган яисә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына аның ризалыгы белән күчерү мөмкинлеге булмаган очракта, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче), аның үзе били торган вазыйфага квалификациясе житәрлек булмау аркасында аттестация нәтижэләре белән расланган туры килмәвенә бәйле рәвештә, аттестацияләү көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта аны муниципаль хезмәтгән жибәергә мөмкин. Шушы аттестация нәтижэләре буенча муниципаль хезмәткәрне эшеннән азат итү яисә аны түбәнрәк вазыйфага билгеләү күрсәтелгән вакыт узганнан соң рөхсәт ителми.

6. Муниципаль хезмәткәр аттестация нәтижэләренә суд тәртибендә шикаять белдерү хокукына ия.

19 статья. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкциясе

1. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегенә жирле үзидарә органы житәкчесе яисә муниципаль хокукый акт белән вәкаләт тапшырылган бүтән вазыйфай зат тарафыннан раслана торган вазыйфай инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкциясенә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәргә куела торган белем һәм күнекмәләрнең дәрәжәсенә һәм характерына карата, шулай ук белеменә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына квалификация таләпләре

2) муниципаль хезмәткәрнең жирле үзидарә органы эшчәнлегенә жайга сала торган акт, жирле үзидарә органының структур бүлекчәсе бурычлары һәм функцияләре, муниципаль хезмәтнең шунда биләнә торган вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре нигезендә

вазыйфай бурычларын үтәмэгән (тиешенчә үтәмэгән) өчен вазыйфай бурычлары, хокуклар һәм жаваплылыгы;

3) муниципаль хезмәткәр мөстәкыйль рәвештә идарә итү карарлары һәм бүтән төрле карарлар кабул итәргә хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлеге;

4) муниципаль хезмәткәр норматив хокукый актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү карарлары һәм бүтән төрле карарлар проектларын эзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлеге;

5) муниципаль хезмәтнең биләнә торган вазыйфасы буенча карарлар проектлары эзерләү, карау вакытлары һәм процедуралары, аларны килештерү һәм кабул итү тәртибе;

б) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай бурычларын башкаруына бәйле рәвештә жирле үзидарәнәң шул ук органындагы муниципаль хезмәткәрләр белән, жирле үзидарәнәң башка органнары муниципаль хезмәткәрләре, гражданнар һәм оешмалар белән хезмәттәге үзара мөнәсәбәтләре процедуралары.

3. Вазыйфай инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда, аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген планлаштырганда исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкцияне үтәү нәтижәләре муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда яисә муниципаль хезмәткәрне кадрлар резервына керткәндә, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда яисә бүләкләгән вакытта аның һөнәри хезмәт эшчәнлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

20 статья. Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр

Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнә.

5 бүлек. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫ ҺӘМ ЯЛ ВАКЫТЫ

21 статья. Эш (хезмәт) вакыты

Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәткә кагылышлы законнар нигезендә жайга салына.

22 статья. Муниципаль хезмәткәрнең отпускы

1. Муниципаль хезмәткәргә, муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы һәм уртача хезмәт хакын исәпләп чыгару өчен хезмәт законнарында урнаштырылган тәртиптә күләме билгеләнә торган акчалата вазыйфай тулы кереме сакланган килеш, еллык отпуск бирелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле отпускын түләүле төп отпуск һәм түләүле өстәмә отпусклар тәшкил итә.

3. Муниципаль хезмәтнең югары һәм баш вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 35 календарь көн дәвамлылыгы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын башка төркемнәр биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 30 календарь көн дәвамлылыгы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә.

4. Муниципаль хезмәткәргә еллык түләүле өстәмә отпусклар тиешле еллар эшлэгән өчен, шулай ук федераль һәм республика законнарында каралган очрактарда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның дәвамлылыгы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән чыгып санала. Еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылыгы 40 календарь көннән артмаска тиеш. Нормалаштырылмаган эш көне билгеләнгән муниципаль хезмәткәргә нормалаштырылмаган эш көне өчен өч календарь көн дәвамлылыгында еллык түләүле өстәмә отпуск бирелә. Нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен еллык түләүле өстәмә отпуск, шулай ук федераль законда каралган башка очрактарда бирелә торган еллык түләүле өстәмә отпусклар әлегә өлештә каралган еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылыгына өстәп бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәрнең гаризасы буенча еллык түләүле отпуск өлешләр тә бирелергә мөмкин, бу чакта отпускның бер өлеше дәвамлылығы 14 календарь көннән ким булмаска тиеш. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) белән килешеп, муниципаль хезмәткәргә отпуск өлеше бүтән дәвамлылыкта да бирелергә мөмкин.

6. Муниципаль хезмәткәргә аның язма гаризасы буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) карары белән, акчалата вазыйфай тулы керем сакланмыйча, күп дигәндә бер ел дәвамлылығында отпуск бирелергә мөмкин.

7. Муниципаль хезмәткәргә федераль законнарда каралган очракларда акчалата вазыйфай тулы керем сакланмыйча гына отпуск бирелә.

6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘУ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ БИРЕЛӘ ТОРГАН ГАРАНТИЯЛӘР, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

23 Статъя. Муниципаль хезмәткәргә хезмәте өчен түләү

1. Муниципаль хезмәткәрнең акчалата вазыйфай тулы кереме муниципаль хезмәткәрнең үзе биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә вазыйфай окладынан (алга таба – вазыйфай оклад), шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән (алга таба – өстәмә түләүләр) тора.

2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:

- 1) вазыйфай окладка тиешле еллар эшләгән өчен айлык өстәмә;
- 2) вазыйфай окладка муниципаль хезмәтнең аерым шартлары өчен айлык өстәмә;
- 3) аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләргә үтәгән өчен премияләр, аларны түләү тәртибе, муниципаль орган бурычларын һәм функцияләрен тәэмин итүне, вазыйфай инструкция үтәлешен исәпкә алып, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан билгеләнә;
- 4) айлык акчалата кызыксындыру;
- 5) класс чины өчен айлык өстәмә;
- 6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер тапкыр бирелә торган түләү;
- 7) матди ярдәм.

3. Муниципаль хокукый актлар белән фәннәр кандидатының профильле гыйльми дәрәжәсе, фәннәр докторының гыйльми дәрәжәсе булган муниципаль хезмәткәрләргә профильле гыйльми дәрәжә, Татарстан Республикасының Мактаулы исеме өчен айлык хезмәт хакына айлык өстәмә, шулай ук төп хезмәт бурычларына хокукый актларга һәм хокукый актлар проектларына хокукый экспертиза уздыру, хокукый актлар проектларын эзерләү һәм редакцияләү, юрист яки югары юридик белемле башкаручы буларак аларны визалау булган муниципаль хезмәткәрләргә ай саен түләнгән торган түләү (юридик эш өчен өстәмә түләүләр) билгеләнергә мөмкин.

4. Муниципаль хезмәткәргә дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшләгән өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда, күләмнәрдә һәм тәртиптә вазыйфай окладка айлык өстәмә түләү билгеләнә.

5. Жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәргә хезмәт өчен түләү күләмен һәм шартларын мөстәкыйль рәвештә билгели. Вазыйфай оклад күләме, шулай ук айлык һәм бүтән өстәмә түләүләр күләме, аларны түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Район Советы чыгара торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

24 статъя. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр гарантияләнгән:

- 1) вазыйфай инструкция нигезендә аның вазыйфай бурычларын үтәвен тәэмин итәрлек эш шартлары;
- 2) акчалата вазыйфай тулы керемне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;
- 3) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылығын билгеләү, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү юлы белән тәэмин ителә торган ял;
- 4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшлэгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия тәминаты шулай ук, муниципаль хезмәткәр вазыйфай бурычларын үтәгәндә вафат булган очракта муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларына пенсия тәминаты;

6) вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян килү очрагына мәжбүри дәүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган чорда яисә муниципаль хезмәттән киткәннән соң, әмма вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә авырган яисә хезмәткә сәләтен югалткан очракка мәжбүри дәүләт социаль иминләштерүе;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә көч кулланулардан, янаулардан һәм хокукка каршы башка гамәлләрдән федераль законнарда билгеләнгән очрақларда, тәртиптә һәм шартларда яклау.

2. Жирле үзидарә органы бетүгә яисә жирле үзидарә органы хезмәткәрләре штатын кыскартуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзгәндә, муниципаль хезмәткәргә оешма ябылуга яисә оешманың хезмәткәрләр штаты кыскартуга бәйле рәвештә эштән жибәрү очрагында хезмәткәрләр өчен хезмәт законнарында билгеләнгән гарантияләр бирелә.

3. Татарстан Республикасы законнары һәм Балтач муниципаль районы Пыжмара авыл жирлеге Уставы белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр биреләргә мөмкин.

25 статья. Муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына пенсия тәминаты

1. Муниципаль хезмәткәр пенсия белән тәмин итү өлкәсендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә торган хокукларга тулы күләмдә ия.

2. Хезмәт пенсиясенә тиешле еллар эшлэгән өчен айлык өстәмә түләүнең минималь күләме Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән картлык буенча хезмәт пенсиясенен минималь күләмнән түбәнрәк була алмый.

3. Муниципаль хезмәткәр вазыйфай бурычларын башкаруга бәйле рәвештә, шул исәптән муниципаль хезмәттән жибәрелүеннән соң вафат булган очракта, мәрхүмнең гаилә әгъзалары караучысын югалту очрагына федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә пенсия алырга хокуклы.

26 статья. Муниципаль хезмәт стажы

1. Хезмәт стажына (гомуми дөвамлылыгына) түбәндәге урыннарда даими (штатта) эшлэгән чорлар керә:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларында (муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларында). Шулай ук вакытта 2006 елның 1 гыйнварыннан муниципаль хезмәт стажына Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарында Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда;

2) муниципаль вазыйфаларда;

3) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы (Татар Автономияле Совет Социалистик Республикасы) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларында;

4) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларында, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, СССР, союздаш һәм автономияле республикалар, яклар (крайлар), өлкәләр, автономияле өлкәләр һәм автономияле округлар дәүләт органнарындагы, даими нигездә халык депутатларының районнар, шәһәрләр, шәһәрләрдәге районнар, поселок һәм авыл халык депутатлары Советлары һәм аларның башкарма комитетларындагы, шулай ук исәптән сайланулы вазыйфаларда, әгәр күрсәтелгән вазыйфаларда эшләү (хезмәт узу) вакыты федераль законнар нигезендә федераль дәүләт граждан хезмәтенең тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия алу хокукын бирә торган стажын хисаплаганда исәпкә алынса;

5) хезмәт (хәрби хезмәт) узу хәрби хезмәттә булган, эчке эшләр органнарында, Янгынга каршы дәүләт хезмәтендә, жинаять-үтәтү системасы органнарында хезмәт узган

затларга Россия Федерациясе законнары нигезендә тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү максатында тиешле елларга кертелә торган вазыйфаларда (хәрби вазыйфаларда);

б) федераль салым полициясе органнары, наркотик чараларның һәм психотроп матдэләрнең әйләнешен тикшереп тору органнары хезмәткәрләренең Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә раслана торган вазыйфалар исемлегенә нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

7) Россия Федерациясе таможня органнары хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

8) прокурор хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

9) һөнәр берлекләре органнарына сайлану (делегат итеп жиберелү) сәбәпле федераль закон нигезендә дәүләт органнарындагы яисә жирле үзидарә органнарындагы вазыйфалардан азат ителгән хезмәткәрләр һөнәр берлекләре органнарында били торган вазыйфаларда, моңа, элекке вазыйфасыннан азат ителеп, дәүләт органында яисә жирле үзидарә органында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасы органына сайланган (делегат итеп жиберелгән) һөнәр берлеге хезмәткәрләре били торган вазыйфалар да керә;

10) түбәндәгеләрдәге житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларында, сайланулы вазыйфаларда:

а) 1991 елның 6 ноябренә кадәр, шул көнне дә кертеп, КПССның үзәк, республика, өлкә һәм район (шәһәр) органнарында, шулай ук райкомнар хокуклары булган предприятиеләрдәге, оешмалардагы парткомнарда;

б) 1990 елның 26 октябренә кадәр, шул көнне дә кертеп, республика һәм жирле һөнәр берлекләре органнары аппаратларында;

11) 2001 елның 1 гыйнварыннан Россия Федерациясе Пенсия фондының Татарстан Республикасы буенча бүлекчәсенә, Россия Федерациясе Пенсия фондының районнардагы һәм шәһәрләрдәге идарәләренең житәкчеләре, белгечләре вазыйфаларында;

2. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, Татарстан Республикасы (Татар АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларын биләү чорлары тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына түбәндәге тәртиптә кертелә:

1) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыйелма исемлегендә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрында каралган Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт хезмәте вазыйфаларында, шулай ук дәүләт органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрына кертелмәгән вазыйфаларда, соңыннан бу вазыйфаларны дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очрактарда, шушы Реестр расланганнан соң эшләү (хезмәт узу) чорлары;

2) 1995 елның 26 маеннан башлап Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыйелма исемлегенә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестры расланганчы, Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренең дәүләт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренең дәүләт вазыйфалары реестрында каралмаган вазыйфаларда, соңыннан бу вазыйфаларны дәүләт вазыйфаларының яисә дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очрактарда, эшләү (хезмәт узу) чорлары;

3) 1995 елның 26 маена кадәр житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Президенты Аппаратында;

б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында һәм аның Аппаратында, Татарстан Республикасы Дәүләт (парламент) контроле комитетында һәм аның аппаратында;

в) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетында һәм аның Аппаратында;

г) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Дәүләт идарәсе органнарында (идарә органнарында) Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

д) Татарстан Республикасы вәкилләкләрендә;
е) дәүләт хакимиятенә һәм идарәсенә жирле органнарында (халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район Советларында, районнарының, республика эһәмиятендәге шәһәрләренә, шәһәрләрдәге районнарының администрацияләрендә) һәм аларның аппаратларында;

ж) Татарстан Республикасы Конституция күзәтчеләге комитетында;

з) Татарстан Республикасы халык депутатларын сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясендә;

4) житәкчеләрнең, белгечләрнең, хезмәткәрләрнең вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Югары Советында (Татар АССР Югары Советында) һәм Татар АССР Югары Советы Президиумында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларында һәм аларның аппаратларында;

б) Татарстан АССР Министрлар Советында (Татар АССР Министрлар Кабинетында) һәм аның аппаратында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларының башкарма комитетларында;

в) Татар АССР Министрлар Советының дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР Министрлар Советы каршындагы дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР министрлыкларында һәм ведомстволарында Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

3. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәткәрнең әлегә Закон нигезендә өстәмә һөнәри белем алу вакыты, шулай ук федераль законнар нигезендә муниципаль хезмәткәр өчен муниципаль хезмәт вазыйфасы сакланып калган башка чорлар кертелә.

4. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәт стажы дәүләт граждан хезмәткәре стажына тигезләнә. Муниципаль хезмәт вазыйфаларында эшләү вакыты дәүләт граждан хезмәте стажына кертелә, тиешле елларны эшләгән өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмәләр билгеләү, тиешле елларны эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылығын билгеләү һәм яхшы һәм нәтижәле дәүләт граждан хезмәте өчен бүләкләү күләмен билгеләү өчә исәпләнә.

27 статья. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару һәм билгеләү тәртибе

1. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару календарь тәртибендә башкарыла. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгарганда хезмәт (эш) чорлары бергә кушыла.

2. Билгеләнгән үрнәктәге хезмәт кенәгәсе муниципаль хезмәт стажын раслый торган төп документ була.

3. Муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә хезмәт кенәгәсендә исәпкә алына торган язулар аларны хезмәт кенәгәсенә керткән көнгә гамәлдә булган хезмәт турындагы законнар нигезендә рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажына кертелә торган хезмәт (эш) чорларын раслау өчен нигез итеп алына торган хаталы яисә төгәл булмаган белешмәләр булган очракларда, хезмәт кенәгәсенә федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәреشلәр кертелә.

Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажын раслый торган язулар булмаган очракларда, әлегә стаж шул стажга кертелә торган вазыйфаларда хезмәт (эш) чорларын раслый торган, вазыйфага билгеләп кую һәм аннан азат итү турындагы документларның күчәрмәләре белән бергә бирелгән белешмәләр нигезендә раслана.

4. Хәрби хезмәт узу, аңа тиңләштерелгән башка хезмәт узу чорлары, шулай ук федераль салым полициясе органнары, таможня органнары хезмәткәрләренә хезмәт узу чорлары хәрби билетлар, хәрби комиссариатларның, хәрби бүлекчеләрнең, архив учреждениеләренә белешмәләре, хезмәт кенәгәсендәге язулар, хезмәт узу исемлегендәге язулар белән расланырга мөмкин.

5. Әлегә «Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт турында» Татарстан Республикасы Законының 23 статьясында каралган вазыйфалардагы хезмәт (эш) чорларын

раслау өчен кирәк булган очракларда хокукый актларның күчermәләре яисә вазыйфага билгеләп кую яисә вазыйфадан азат итү турында алардан өземтәләр бирелергә мөмкин.

6. Тиешле еллар эшлэгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә билгеләү, тиешле еллар эшлэгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын, хезмәттә югары уңышларга ирешкән өчен кызыксындырулар күләмен билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажы муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт вазыйфасын били торган жирле үзидарә органының, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенең муниципаль хезмәт стажын билгеләү комиссиясе карары белән билгеләнә. Күрсәтелгән комиссия жирле үзидарә органының хокукый акты белән төзелә.

Муниципаль хезмәт стажын билгеләү комиссиясе турындагы нигезләмәне жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе раслый.

7. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү максатында муниципаль хезмәт стажы билгеләнгән тәртиптә тапшырылган, муниципаль хезмәт стажын раслый торган документлар нигезендә тиешле еллар эшлэгән өчен пенсияләрне билгеләү буенча вәкаләтле орган тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләүне сораган гаризасы буенча законнар нигезендә билгеләнә.

7 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ КЫЗЫКСЫНДЫРУ. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ДИСЦИПЛИНАР ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

28 Статъя. Муниципаль хезмәткәрне кызыксындыру

1. Муниципаль хезмәткәр үзенең вазыйфаи бурычларын намуслы һәм нәтижәле үтәгән, мактауга лаек булып хезмәт узган, аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләрне үтәгән өчен, аңа карата түбәндәге кызыксындыру төрләре кулланылырга мөмкин:

- 1) рәхмәт белдерү;
- 2) бер мәртәбә бирелә торган акчалата кызыксындыру түләү;
- 3) кыйммәтле бүлек белән бүләкләү;
- 4) мактаулы грамота белән яисә жирле үзидарә органнары билгеләгән бүләкләрнең башка төрләре белән бүләкләү;
- 5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;
- 6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Балтач муниципаль районы Пыжмар авыл жирлегенә уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән кызыксындыру төрләре.

2. Әлеге статъяның 1 өлешендә каралган кызыксындыруларны куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

29 статъя. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

1. Муниципаль хезмәткәр дисциплинар гамәл кылган – үзенә йөкләнгән хезмәт бурычларын үз гаебе белән үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар җәза чараларын кулланырга хокуклы:

- 1) кисәтү;
- 2) шелтә ясау;
- 3) тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар гамәл кылган муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларны үтәүдән, аның дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәлә хәл ителгәнче, вакытлыча (әмма бер айдан да озагракка түгел) акчалата хезмәт хакы сакланып, читләштерелергә мөмкин. Бу очракта муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларны үтәүдән читләштерү муниципаль хокукый акт нигезендә башкарыла.

3. Дисциплинар җәза бирүләрне куллану һәм кире алу тәртибе, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турындагы, коррупциягә каршы тору турындагы законнарында каралган очраклардан тыш, хезмәт законнарында билгеләнә.

30 статъя. Чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен җәзалар

1. Муниципаль хезмәткәр чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм «Россия

Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» Федераль законда, «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда коррупциягә каршы көрәш максатларында куелган бурычларны үтәмэгән өчен түләтүләр муниципаль хезмэткэрлэргә коррупциячел хокук бозу турында мәгълүмат кэргэн көннэн алып алты айдан да соңга калмыйча, муниципаль хезмэткэрнең вакытлыча хезмэткэ яраксызлыгы чорларын, аның отпускта булуын исәпкэ алмаганда һәм коррупциячел хокук бозу башкарылган көннэн соң өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән срокларга жинаять эше буенча житештерү вакыты кертелми.

2. Муниципаль хезмэткэр, әлеге Нигезләмәнең 11 һәм 12 статьяларында каралган хокук бозуларны кылган очракларда ышаныч югалтуга бэйле рәвештэ, муниципаль хезмэттэн азат ителергэ тиеш.

3. Әлеге Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган жавапка тартулар эшкэ яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан түбэндәгелэр нигезендэ кулланыла:

1) тиешле муниципаль органның коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмэте бүлекчэсе (алга таба – хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмэте бүлекчэсе) уздырган тикшерү нәтижэлэре турындагы доклад;

2) эгэр тикшерү нәтижэлэре турындагы доклад муниципаль хезмэткэрлэрнең хезмэт тәртибенэ карата таләплэрне үтэү һәм мәнфэгатьлэр конфликтын жайга салу комиссиясенэ жибәрелсэ, комиссия күрсәтмэсе;

2.1) муниципаль хезмэткэрнең ризалыгы белэн генэ һәм коррупциячел хокук бозуны кылу фактын тануы шарты белэн, хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмэте бүлекчэсенэң коррупциячел хокук бозу кылыну хакында аны кылуның факттагы хәллэре баян ителгән доклады һәм муниципаль хезмэткэрнең язмача аңлатмасы (ышанычны югалтуга бэйле рәвештэ эштэн азат итү рәвешендэге жэза бирелүдэн тыш);

3) муниципаль хезмэткэрнең аңлатмалары;

4) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмэте бүлекчэсе тикшерү уздыру өчен түбэндәгелэр тарафыннан язма рәвештэ бирелгән житәрлек мәгълүмат нигез була:

1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарэ органнары һәм аларның вазыйфай затлары;

2) сәяси партиялэрнең региональ яисэ жирле бүлекчэлэре, шулай ук закон нигезендэ теркәлгән, сәяси партиялэр булмаган региональ ижтимагый берләшмэлэр;

3) тиешле муниципаль берәмлектэ төзелгән ижтимагый совет;

4) массакулэм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хәбэрлэр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмэте бүлекчэсе тарафыннан тикшерү уздыру өчен нигез була алмый.

6. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмэте бүлекчэсе, тикшерү уздырганчы, муниципаль хезмэткэрдэн язма рәвештэ аңлатма алырга тиеш. Эгэр муниципаль хезмэткэр әлеге аңлатманы ике эш көне эчендэ бирмэсэ, тиешле акт төзелэ. Муниципаль хезмэткэр тарафыннан аңлатма бирелмэү тикшерү уздыруга тоткарлык була алмый.

7. Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган жавапка тартуларны кулланганда, муниципаль хезмэткэр кылган коррупцион хокук бозуның характеры, аның авырлыгы, аны кылгандагы шартлар, муниципаль хезмэткэрнең башка чиклүүлэрне һәм тыюларны, мәнфэгатьлэр конфликтын булдырмый калу яисэ жайга салу турындагы таләплэрне үтэве һәм коррупциягэ каршы көрәш максатларында билгелэнгән бурычларны үтэве, шулай ук муниципаль хезмэткэрнең моңа кадэр үз вазыйфай бурычларын башкару нәтижэлэре исәпкэ алына.

8. Нигезләмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган түләтүлэр, муниципаль хезмэткэрнең вакытлыча хезмэткэ яраксызлыгы чорын, аның отпускта булуын, аның нигезле сәбәплэр аркасында хезмэт итүенэң башка очракларын, шулай ук хокук бозуларны

профилактикалуу буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү һәм муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тарафыннан әлеге тикшерү материалларын карау вакытын исәпкә алмаганда, коррупцион хокук бозу очраklarын ачыклаган көннән алып бер айдан да соңга калмыйча кулланыла. Бу чакта коррупцион хокук бозу кылынган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча түләтү кулланылырга тиеш.

9. Коррупцион хокук бозган очракта муниципаль хезмәткәрне жавапка тарту турындагы актта жавапка тарту өчен нигез буларак 11 статьяның 3 өлеше, 12 статьяның 5 өлеше яисә Нигезләмәнең 26 статьясы күрсәтелә.

10. Хокук бозуны һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукий актлар күрсәтелгән муниципаль хезмәткәргә карата жавапка тарту куллану турындагы яисә муниципаль хезмәткәргә карата мондый жавапка тарту кулланудан нигезләре күрсәтелгән баш тарту турындагы актың күчәрмәсе тиешле акт чыгарылган көннән алып өч эш көне эчендә муниципаль хезмәткәргә расписка белән тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

11. Муниципаль хезмәткәр жавапка тартуга карата федераль закон нигезендә шикаять бирә мөмкин.

12. Әгәр жавапка тарту кулланылган көннән бер ел эчендә муниципаль хезмәткәр әлеге Нигезләмәнең 26 статьясындагы 1 өлешенәң 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар жавапка тартылмаса, ул жавапка тартылмаган дип санала.

13. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән әлеге Нигезләмәнең 26 статьясындагы 1 өлешенәң 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар жавапка тартуны, ул бирелгән көннән алып бер ел узганчы, үз инициативасы, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы яисә аның турыдан-туры житәкчәсе үтенече буенча кире алырга хокуклы.

14. Муниципаль хезмәткәргә карата ышанычны югалтуга бәйле эштән азат итү рәвешендәге жәзаны куллану турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган жирле үзидарә органы тарафыннан “Коррупциягә каршы тору турында” 2008 елның 25 декаберендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

8 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКТӘ КАДРЛАР ЭШЕ

31 Статья. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше

Муниципаль берәмлектә кадрлар эшенә түбәндәгеләр керә:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составын булдыру;
- 2) муниципаль хезмәт турындагы законнарның нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм шул тәкъдимнәрне эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кертү;
- 3) муниципаль хезмәткә урнашуга, аны узуга, хезмәт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куюга, биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттән жибәрелүенә һәм пенсиягә чыгуына бәйле муниципаль хокукий актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документларны рәсмиләштерү;
- 4) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт кенәгәләрен алып бару;
- 5) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшнамәләрен алып бару;
- 6) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт таныклыklarын рәсмиләштерү һәм тапшыру;
- 7) муниципаль хезмәткә кергәндә граждан тарафыннан бирелә торган шәхси белешмәләренә һәм башка мәгълүматның дәрәсләгән тикшерүне оештыру, шулай ук дәүләт серен тәшкил итә торган белешмәләрдән файдалануга билгеләнгән рәвештәге рөхсәтне рәсмиләштерү;
- 12) муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләренә, шулай ук «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль

законнарда билгелэнгән муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләрнең үтәлүен тикшерүне оештыру;

13) муниципаль хезмәткәrlәргә муниципаль хезмәтнең хокукый һәм башка мәсьәләләре буенча консультация бирү;

14) кадрлар эшенең хезмәт турындагы законнарда һәм әлеге Законда билгеләнә торган башка мәсьәләләрен хәл итү.

32 статья. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре

1. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре – муниципаль хезмәтнең биләп торган вазыйфасы буенча бурычларны муниципаль хезмәткәрнең үтәвенә бәйле рәвештә эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кирәкле һәм конкрет муниципаль хезмәткәргә кагылышлы булган мәгълүмат.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре шәхси белешмәләр өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 14 бүлегендә каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып эшкәртеләргә тиеш.

33 статья. Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре

Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре түбәндәгеләр була:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасына югары квалификацияле белгечләренә аларның профессиональ сыйфатларын һәм компетентлыгын исәпкә алып билгеләп кую;

2) муниципаль хезмәткәrlәренә хезмәттә үсүенә ярдәм итү;

3) муниципаль хезмәткәrlәренә квалификациясен күтәрү;

4) кадрлар резервын булдыру һәм аннан нәтижәле файдалану;

5) муниципаль хезмәткәrlәренә эш нәтижәләрен аттестация уздыру юлы белән бәяләү;

6) гражданныр муниципаль хезмәткә кергәндә, кадрлар сайлап алуның һәм аны узганда кадрлар белән эшләнүнең заманча технологияләрен куллану.

34 статья. Муниципаль хезмәттә кадрлар резервы

Муниципаль берәмлекләрдә муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләү өчен кадрлар резервы булдырылырга мөмкин.

9 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕ ФИНАНСЛАУ ҺӘМ АНЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАЛАРЫ

35 статья. Муниципаль хезмәтне финанслау

Муниципаль хезмәтне финанслау жирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла, моңа муниципаль хезмәткәrlәренә хезмәткә өчен түләү, пенсия тәминаты чыгымнары, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәrlәргә бирелә торган гарантияләренә тәмин итүгә бәйле бүтән чыгымнар керә.

36 статья. Муниципаль хезмәтне үстерү программалары

1. Муниципаль хезмәтне үстерү жирле бюджетлар һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана торган муниципаль хезмәтне үстерүнең муниципаль программалары һәм Татарстан Республикасының муниципаль хезмәтне үстерү программалары белән тәмин ителә.

2. Жирле үзидарә органнары, муниципаль районның сайлау комиссияләре һәм муниципаль хезмәткәrlәр жирле үзидарәнең аерым органнарында, муниципаль районның сайлау комиссияләрендә эшчәнлек нәтижәлеген арттыру максатларында, экспериментлар уздырылырга мөмкин. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән муниципаль хезмәтне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышында экспериментлар уздыру тәртибе, шартлары һәм вакытлары Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнә.